CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MELCHIOR WATHELET
prezentate la 26 martie 2015 [1]

Cauza C-89/14

A2A SpA
împotriva
Agenzia delle Entrate

[cerere de decizie preliminară formulată de Corte suprema di cassazione (Italia)]

„Trimitere preliminară — Ajutoare de stat — Decizie de recuperare a unor ajutoare ilegale — Metoda de calcul al dobânzilor aplicabilă acestei recuperări — Regulamentul (CE) nr. 794/2004 — Articolul 11 — Dobânzi compuse — Articolul 13 — Data intrării în vigoare — Legislație națională care face trimitere la dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 794/2004 care prevăd aplicarea dobânzilor compuse — Dispoziții neaplicabile ratione temporis deciziei de recuperare — Principii generale ale dreptului Uniunii”

I – **Introducere**

1. Cererea de decizie preliminară depusă la grefa Curții la 21 februarie 2014 a fost formulată în cadrul unui litigiu între A2A SpA (denumită în continuare „A2A”), pe de o parte, și Agenzia delle Entrate (administrația fiscală), pe de altă parte, referitor la recuperarea de la A2A a ajutoarelor apreciate ca fiind ilegale și incompatibile cu piața comună prin Decizia 2003/193/CE a Comisiei din 5 iunie 2002 privind un ajutor de stat sub formă de scutiri fiscale și de împrumuturi în condiții preferențiale acordate de Italia unor întreprinderi de servicii publice al căror acționariat este în majoritate public [2].

2. Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE] [3] și a articolelor 9, 11 și 13 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului nr. 659/1999 [4].

3. Instanța de trimitere ridică în special problema dacă aceste dispoziții se opun unei reglementări naționale care, făcând trimitere la articolele 9 și 11 din Regulamentul nr. 794/2004, impune utilizarea metodei dobânzilor compuse la calcularea dobânzilor datorate pentru ajutorul care urmează să fie recuperat. Cu toate acestea, subliniem de la bun început că, potrivit articolului 13 din acest regulament, la care reglementarea națională nu face trimitere, calculul în discuție nu era aplicabil *ratione temporis* ajutorului în cauză.

1 — Limba originală: franceza.
2 — JO 2003, L 77, p. 21.
3 — JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41.
4 — JO L 140, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 2, p. 42.

II – **Cadrul juridic**

A – *Dreptul Uniunii*

1. Decizia 2003/193

4. La 5 iunie 2002, Comisia a adoptat Decizia 2003/193, ale cărei articole 2 și 3 sunt redactate după cum urmează:

„*Articolul 2*

Scutirea trienală de impozit pe profit prevăzută la articolul 3 alineatul 70 din Legea nr. 549 din 28 decembrie 1995 și la articolul 66 alineatul 14 din Decretul-lege nr. 331 din 30 august 1993, aprobat prin Legea nr. 427 din 29 octombrie 1993, și avantajele care decurg din împrumuturile acordate în temeiul articolului 9 bis din Decretul-lege nr. 318 din 1 iulie 1986, aprobat cu modificări prin Legea nr. 488 din 9 august 1986, în favoarea societăților pe acțiuni cu participație publică majoritară înființate în temeiul Legii nr. 142 din 8 iunie 1990, constituie ajutoare de stat în sensul articolului [107 alineatul (1) TFUE].

Aceste ajutoare nu sunt compatibile cu piața comună.

Articolul 3

Italia adoptă toate măsurile care se impun pentru a solicita beneficiarului restituirea ajutorului descris la articolul 2, care i-a fost acordat ilegal.

Recuperarea se efectuează imediat, conform procedurilor de drept național, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei.

Ajutorul care trebuie recuperat cuprinde dobânzile care trebuie calculate de la data la care beneficiarul a primit ajutorul ilegal și până la data restituirii sale efective. Aceste dobânzi se calculează pe baza ratei de referință aplicabile la calcularea echivalentului-subvenție a ajutoarelor regionale.”

5. Decizia 2003/193 a fost notificată Republicii Italiene la 7 iunie 2002.

2. Regulamentul nr. 659/1999

6. Articolul 14 din acest regulament, intitulat „Recuperarea ajutorului”, prevede:

„(1) Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar (denumită în continuare «decizie de recuperare»). Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.

(2) Ajutorul care urmează să fie recuperat în temeiul unei decizii de recuperare include dobânda calculată pe baza unei rate adecvate, fixate de Comisie. Dobânda se datorează de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale.

(3) Fără a aduce atingere unui ordin emis de Curtea de Justiție a [Uniunii Europene] în temeiul articolului [278 TFUE], recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a statului membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. În acest scop și în eventualitatea unei proceduri derulate în fața instanțelor naționale, statele membre în cauză parcurg toate etapele necesare permise de legislațiile naționale respective, inclusiv măsuri provizorii, fără a aduce atingere dreptului [Uniunii]."

3. Regulamentul nr. 794/2004

7. Articolele 9 și 11 din Regulamentul nr. 794/2004 sunt incluse în capitolul V, intitulat „Rata dobânzii aplicabilă recuperării ajutorului ilegal".

8. Articolul 9 din acest regulament, intitulat „Metoda de stabilire a ratei dobânzii", prevede:

„(1) Dacă nu se prevede altfel într-o decizie specifică, rata dobânzii aplicabilă recuperării ajutorului de stat acordat prin încălcarea articolului [108 alineatul (3) TFUE] este o rată procentuală anuală stabilită pentru fiecare an calendaristic.

[…]"

9. Articolul 11 din Regulamentul nr. 794/2004, intitulat „Metoda de aplicare a dobânzii", precizează:

„(1) Rata dobânzii ce urmează să se aplice este rata în vigoare la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului pentru prima dată.

(2) Rata dobânzii se aplică pe o bază compusă până la data recuperării ajutorului. Dobânzile acumulate pe parcursul anului precedent produc dobânzi în fiecare an următor.

(3) Rata dobânzii prevăzută la alineatul (1) se aplică de-a lungul întregii perioade până la data recuperării. […]"

10. Articolul 13 din Regulamentul nr. 794/2004, inclus în capitolul VI, intitulat „Dispoziții finale", se referă la intrarea în vigoare a acestui regulament. Primul paragraf al acestui articol prevede că „[p]rezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*". Al cincilea paragraf al acestui articol prevede că „[a]rticolele 9 și 11 se aplică cu privire la orice decizie de recuperare notificată după data intrării în vigoare a prezentului regulament" (și anume după 20 mai 2004), ceea ce nu este valabil în cazul deciziei Comisiei în discuție în prezenta cauză, care a fost notificată la 7 iunie 2002.

B – *Dreptul italian*

11. Articolul 1283 din Codul civil prevede:

„În lipsa unor uzanțe contrare, dobânzile scadente pot produce dobânzi numai de la data cererii de chemare în judecată sau în temeiul unei convenții ulterioare scadenței acestora și în măsura în care este vorba despre dobânzi datorate pentru o perioadă de cel puțin șase luni."

12. Articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185 din 29 noiembrie 2008 [5], privind măsuri urgente de sprijin acordat gospodăriilor, desfășurării activităților, ocupării forței de muncă și întreprinderilor și de modificare a cadrului strategic național prin măsuri anticriză, aprobat cu modificări prin Legea nr. 2 din 28 ianuarie 2009 [6] (denumit în continuare „Decretul-lege nr. 185/2008” [7]), prevede:

„Dobânzile sunt stabilite în temeiul dispozițiilor cuprinse în capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 […]”

13. Potrivit Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație), faptul că articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008 face trimitere numai la capitolul V din Regulamentul nr. 794/2004, însă nu și la capitolul VI din acesta, care conține dispoziția tranzitorie prevăzută la articolul 13 al cincilea paragraf, indică obligația de a aplica dobânzile compuse recuperării în cauză, chiar dacă această recuperare privește o decizie a Comisiei anterioară intrării în vigoare a respectivului regulament [8].

III – Litigiul principal și întrebarea preliminară

14. A2A a fost înființată prin fuziunea societăților ASM Brescia SpA și AEM SpA.

15. Pentru perioada cuprinsă între anii 1996 și 1999, ASM Brescia SpA și AEM SpA au beneficiat de o scutire de impozitul pe profitul persoanelor juridice și de impozitul local pe profit în temeiul unor dispoziții privind avantajele fiscale prevăzute de legislația națională pentru societățile pe acțiuni cu capital majoritar public.

16. Această scutire a fost calificată „ajutor de stat” ilegal și incompatibil cu piața comună prin Decizia 2003/193 din 5 iunie 2002, notificată la 7 iunie 2002.

17. În Hotărârea Comisia/Italia (C-207/05, EU:C:2006:366), Curtea a decis că, „[p]rin neadoptarea, în termenele prevăzute, a măsurilor necesare pentru recuperarea de la beneficiari a ajutoarelor care au fost declarate ilegale și incompatibile cu piața comună prin Decizia [2003/193], Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 3 și 4 din această decizie”.

18. Ca urmare a acestei hotărâri, legiuitorul italian a intervenit cu scopul de a reglementa recuperarea ajutoarelor în cauză, adoptând în special articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008, potrivit căruia dobânzile trebuiau calculate în conformitate cu dispozițiile capitolului V din Regulamentul nr. 794/2004, și anume prin aplicarea metodei dobânzilor compuse.

5 — Supliment ordinar la GURI nr. 280 din 29 noiembrie 2008.

6 — Supliment ordinar la GURI nr. 22 din 28 ianuarie 2009.

7 — Trebuie remarcat că cererea de decizie preliminară face de asemenea trimitere la articolul 1 din Decretul-lege nr. 10 din 15 februarie 2007 privind aplicarea obligațiilor comunitare și internaționale, aprobat cu modificări prin Legea nr. 46 din 6 aprilie 2007 (denumit în continuare „Decretul-lege nr. 10/2007”), intitulat „Executarea hotărârii pronunțate de Curtea de Justiție a Comunităților Europene la 1 iunie 2006 în cauza C-207/05. Punerea în aplicare a Deciziei 2003/193/CE a Comisiei din 5 iunie 2002 […]”. Potrivit instanței de trimitere, articolul 1 din Decretul-lege nr. 10/2007 este formulat în același mod ca articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008 și ca articolul 19 din Decretul-lege nr. 135 din 25 septembrie 2009 de adoptare a unor dispoziții urgente pentru punerea în aplicare a obligațiilor comunitare și pentru executarea hotărârilor Curții de Justiție a Comunităților Europene, aprobat cu modificări prin Legea nr. 166 din 20 noiembrie 2009 (supliment ordinar la GURI nr. 274 din 24 noiembrie 2009). Cu toate acestea, instanța de trimitere nu explică legătura dintre aceste trei dispoziții. În orice caz, din cererea de decizie preliminară reiese că partea relevantă din hotărârea Commissione tributaria regionale della Lombardia nr. 99/19/10 (care face obiectul unui apel formulat la instanța de trimitere) face trimitere la articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008. Prin urmare, ne vom limita în mare măsură analiza la această din urmă dispoziție.

8 — Deși articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008 se aplică în mod incontestabil ajutoarelor care trebuie recuperate în conformitate cu Decizia 2003/193, subliniem că din cadrul juridic național expus de instanța de trimitere nu reiese clar că metoda dobânzilor compuse s-ar fi aplicat sau ar fi devenit aplicabilă doar ajutoarelor care trebuie recuperate în conformitate cu această decizie, iar nu și altor ajutoare ilegale.

19. A2A a introdus o acțiune la Commissione tributaria regionale della Lombardia (Comisia Fiscală Regională din Lombardia) împotriva deciziilor de impunere [9] care îi fuseseră notificate [10] în scopul recuperării impozitelor neachitate de ASM Brescia SpA și de AEM SpA în temeiul scutirii de impozitul în cauză calificate drept „ajutor ilegal”.

20. Din cererea de decizie preliminară reiese că, prin hotărârea nr. 99/19/10, Commissione tributaria regionale della Lombardia a decis în special că „[era] corect calculul dobânzilor pe o bază compusă, întrucât [fusese] efectuat în conformitate cu dispozițiile articolului 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008 […], potrivit căruia dobânzile [erau] calculate în conformitate cu dispozițiile capitolului V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 […], care are doar un rol de recunoaștere a practicii Comisiei Europene în vigoare cel puțin din anul 1997”.

21. A2A a formulat recurs împotriva acestei hotărâri la Corte suprema di cassazione, susținând în special că respectiva concluzie a Commissione tributaria regionale della Lombardia încălca „dispozițiile articolului 3 din Decizia 2003/193 coroborate cu dispozițiile articolului 13 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004”.

22. A2A susține neconformitatea cu dreptul Uniunii a reglementării naționale adoptate în scopul calculării dobânzilor, și anume articolul 24 din Decretul-lege nr. 185/2008, întrucât acesta face trimitere la Regulamentul nr. 794/2004, care, la articolele 9 și 11, prevede un regim de calcul al dobânzilor mai riguros decât cel adoptat anterior, în timp ce articolul 13 al cincilea paragraf din acest regulament stabilește că regimul menționat se aplică tuturor deciziilor de recuperare notificate după data intrării sale în vigoare (și anume după 20 mai 2004) și, prin urmare, nu se aplică Deciziei 2003/193.

23. Corte suprema di cassazione susține că, pe de o parte, nicio dispoziție de drept al Uniunii nu pare să interzică în mod expres statelor membre să adopte o asemenea reglementare, dar că, pe de altă parte:

— Regulamentul nr. 794/2004 stabilește în mod clar că metoda de aplicare a dobânzilor pe care o prevede se aplică cu privire la deciziile de recuperare notificate după data intrării sale în vigoare;

— la data adoptării Deciziei 2003/193, în iunie 2002, nici dreptul Uniunii, nici jurisprudența Curții nu precizau că dobânzile aplicate pentru recuperarea ajutoarelor trebuie calculate pe o bază compusă, ci, dimpotrivă, practica Comisiei trimitea în această privință la dispozițiile de drept intern și

— dreptul italian admite calcularea de dobândă la dobândă (anatocism) pentru orice obligație pecuniară și, prin urmare, și pentru creanțele statului numai în limitele prevăzute la articolul 1283 din Codul civil italian.

9 — Din dosarul național depus la grefa Curții reiese că următoarele decizii de impunere fac obiectul cauzei principale: avviso di accertamento nr.. R1P3101304/2009 IRPEG + ILOR 1996, avviso di accertamento nr. TMB030200374/2009 IRPEG 1998, avviso di accertamento nr. TMB030200379/2009 IRPEG 1999, avviso di accertamento nr. TMB030200381/2009 IRPEG 1998, avviso di accertamento nr. TMB030200382/2009 IRPEG 1999 și avviso di accertamento nr. R1P3100012/2009 IRPEG + ILOR 1997.

10 — Potrivit dosarului național depus la grefa Curții și cererii de decizie preliminară, dobânzile menționate în aceste decizii de impunere au fost calculate în conformitate cu dispozițiile capitolului V din Regulamentul nr. 794/2004 la care face trimitere articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008.

24. În aceste condiții, Corte suprema di cassazione a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 14 din [Regulamentul nr. 659/1999] și articolele 9, 11 și 13 din [Regulamentul nr. 794/2004] trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale care, în ceea ce privește recuperarea unui ajutor de stat ca urmare a unei decizii a Comisiei notificate la 7 iunie 2002, stabilește că dobânzile sunt determinate în temeiul dispozițiilor capitolului V din Regulamentul nr. 794/2004 (mai precis, al articolelor 9 și 11) și, prin urmare, cu aplicarea unei rate a dobânzii întemeiate pe sistemul dobânzilor compuse?"

IV – **Procedura în fața Curții**

25. Guvernul italian, A2A și Comisia au prezentat observații scrise. Întrucât niciuna dintre părțile interesate nu a solicitat ascultarea observațiilor sale orale, Curtea a decis judecarea cauzei fără audierea pledoariilor.

V – **Analiză**

A – *Trimiterea la dreptul național în ceea ce privește calcularea dobânzilor pentru perioada anterioară intrării în vigoare a Regulamentului nr. 794/2004*

26. Prin intermediul întrebării adresate, Corte suprema di cassazione urmărește să se clarifice dacă dreptul Uniunii se opune unei reglementări naționale, și anume Decretului-lege nr. 185/2008, care prevede aplicarea metodei dobânzilor compuse la recuperarea unui ajutor ilegal, făcând trimitere la Regulamentul nr. 794/2004, care prevede această metodă la articolul 11, cu toate că decizia de recuperare a ajutorului în cauză a fost notificată Republicii Italiene înainte de data intrării în vigoare a acestui regulament [11].

27. Este cert că, potrivit articolului 13 al cincilea paragraf din Regulamentul nr. 794/2004, articolele 9 și 11 din acest regulament nu se aplică *ratione temporis* Deciziei 2003/193, întrucât aceasta a fost notificată Republicii Italiene înainte de data intrării în vigoare a regulamentului menționat [12]. În consecință, Regulamentul nr. 794/2004 impune aplicarea metodei dobânzilor compuse la recuperarea unui ajutor ilegal doar în cazul în care decizia de recuperare a fost notificată după data intrării în vigoare a acestui regulament.

28. Or, legiuitorul italian, adoptând articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008, a ales în mod deliberat să aplice metoda dobânzilor compuse ajutorului care trebuia recuperat în temeiul Deciziei 2003/193, chiar dacă această decizie este anterioară intrării în vigoare a articolului 11 din Regulamentul nr. 794/2004. În plus, din dosarul prezentat Curții reiese că articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008 diferă de articolul 1283 din Codul civil italian, care prevede calcularea dobânzilor pe o bază compusă doar în cazuri precise și în condiții foarte stricte.

11 — Trebuie remarcat faptul că această întrebare se referă exclusiv la metoda de calcul al dobânzilor aplicabilă recuperării ajutorului ilegal în cauză, iar nu la principiul în sine al recuperării cu dobândă, conform articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999. Astfel, prin Hotărârea din 11 iunie 2009, Tribunalul a respins acțiunile introduse de AEM SpA și de ASM Brescia SpA, prin care se urmărea anularea articolelor 2 și 3 din Decizia 2003/193. A se vedea Hotărârile ASM Brescia/Comisia (T-189/03, EU:T:2009:193) și AEM/Comisia (T-301/02, EU:T:2009:191), confirmate în recurs prin Hotărârile A2A/Comisia (C-318/09 P, EU:C:2011:856) și, respectiv, A2A/Comisia (C-320/09 P, EU:C:2011:858).

12 — A se vedea punctele 5 și 10 din prezentele concluzii.

29. A2A consideră că articolul 13 al cincilea paragraf din Regulamentul nr. 794/2004 „instituie o limită temporală fără echivoc” și că, întrucât Decizia 2003/193 „datează din 5 iunie 2002 și a fost notificată Republicii Italiene la 7 iunie 2002, adică înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 794/2004, la 20 mai 2004, este evident că, în cadrul simplei executări a acestei decizii, trimiterea la regulamentul în cauză (care datează din 2004) nu poate justifica aplicarea dobânzilor compuse (prevăzute de regulamentul menționat)”.

1. Dreptul Uniunii anterior intrării în vigoare a Regulamentului nr. 794/2004 nu impunea nicio metodă de calcul al dobânzilor compuse

30. Se impune constatarea că nu se poate deduce din simpla neaplicabilitate *ratione temporis* a articolului 11 din Regulamentul nr. 794/2004 în cazul Deciziei 2003/193, în absența altor elemente și în lipsa unor dispoziții relevante din acest regulament, că dreptul Uniunii se opune unei reglementări naționale care prevede aplicarea metodei dobânzilor compuse la recuperarea ajutorului ilegal în discuție în cauza principală. Deși articolul 13 al cincilea paragraf din Regulamentul nr. 794/2004 impune în mod clar statelor membre obligația de a aplica metoda dobânzilor compuse la recuperarea ajutoarelor ilegale începând de la o dată pe care o specifică, redactarea acestei dispoziții nu interzice aplicarea sa anterior acestei date.

31. În plus, observăm că la data adoptării și notificării Deciziei 2003/193, în luna iunie 2002, nicio dispoziție din dreptul Uniunii, nici jurisprudența Curții, nici cea Tribunalului nu impuneau, dar nici nu excludeau alegerea unei metode specifice de calcul al dobânzilor aplicabile recuperării unui ajutor ilegal [13].

32. Trebuie remarcat în această privință că, deși articolul 14 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că „[a]jutorul care urmează să fie recuperat în temeiul unei decizii de recuperare include dobânda calculată pe baza unei rate adecvate, fixate de Comisie”, această dispoziție nu precizează dacă dobânzile în cauză trebuie calculate pe o bază simplă sau compusă.

33. În plus, în ceea ce privește Decizia 2003/193, articolul 3 din aceasta prevede că „[r]ecuperarea se efectuează imediat conform procedurilor de drept național, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei” și că „[a]jutorul care trebuie recuperat cuprinde dobânzile care trebuie calculate de la data la care beneficiarul a primit ajutorul ilegal și până la data restituirii sale efective”, „[calculate] pe baza ratei de referință aplicabile la calcularea echivalentului-subvenție a ajutoarelor regionale”. Deși face precizări referitoare la perioada și la rata de referință [14] pentru calcularea dobânzilor, Decizia 2003/193 nu se pronunță asupra problemei dacă dobânzile [15] trebuie calculate potrivit metodei dobânzilor simple sau potrivit metodei dobânzilor compuse.

2. Dreptul Uniunii anterior intrării în vigoare a Regulamentului nr. 794/2004 face trimitere la dreptul național pentru calcularea dobânzilor

34. Deși în Hotărârea Comisia/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punctul 83) Curtea consideră că „metoda actualizării unui ajutor ilegal reprezintă o chestiune materială, iar nu procedurală”, din această hotărâre reiese de asemenea că, înainte de adoptarea Regulamentului nr. 794/2004 și în lipsa unor dispoziții din decizia de recuperare care să clarifice dacă ajutorul care

13 — A se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punctele 46 și 82). Curtea constată la punctul 46 din această hotărâre că, în Comunicarea 2003/C 110/08 din 8 mai 2003 privind ratele dobânzilor aplicabile în cazul recuperării de ajutoare ilegale (JO C 110, p. 21), „Comisia a admis în mod expres că problema care se ridică este aceea dacă dobânzile trebuie să fie simple sau compuse și a considerat că este urgentă clarificarea poziției sale cu privire la acest aspect. Prin urmare, aceasta a informat statele membre și părțile interesate că, în orice decizie de recuperare a unui ajutor ilegal pe care urma să o adopte în viitor, va aplica o rată a dobânzii compusă”.

14 — A se vedea prin analogie articolul 9 din Regulamentul nr. 794/2004.

15 — A se vedea prin analogie articolul 11 din Regulamentul nr. 794/2004.

urma să fie recuperat trebuia sau nu trebuia actualizat pe baza unei rate a dobânzii compuse, recuperarea cuantumului ajutoarelor acordate în mod ilegal se efectua conform dispozițiilor din dreptul național, inclusiv celor privind dobânzile de întârziere asupra creanțelor statului [16]. Prin urmare, Curtea a considerat că practica stabilită de Comisie asocia chestiunea aplicării unor dobânzi și a calculării lor și modalitățile procedurale ale recuperării și făcea trimitere, în această privință, la dreptul național [17]. În această hotărâre, Curtea a remarcat că dreptul francez prevedea aplicarea unei rate a dobânzii simple. În consecință, Curtea a considerat că decizia de recuperare în cauză trebuia să fie interpretată în sensul că dobânzile aferente perioadei dintre data respectivei decizii și data recuperării ajutorului trebuiau să fie calculate la o rată simplă.

35. În consecință, considerăm că articolul 3 din Decizia 2003/193, întrucât prevede că recuperarea ajutorului în discuție trebuia să se efectueze în conformitate cu procedurile prevăzute de dreptul național al statului membru în cauză, lasă deschisă problema metodei de calcul al dobânzilor. Rezultă că Republica Italiană avea libertatea de a alege între aplicarea dobânzilor pe o bază simplă sau compusă [18]. Adăugăm că legiuitorul italian și-a exprimat alegerea făcând trimitere la o metodă prevăzută, desigur, de Regulamentul nr. 794/2004, însă nu a lăsat nicidecum să se înțeleagă că intenționa prin aceasta să îndeplinească o obligație care i-ar fi revenit în temeiul dreptului Uniunii.

B – *Dreptul Uniunii limitează exercitarea acestei libertăți?*

36. În această privință, este evident că articolul 3 din Decizia 2003/193 pune în aplicare articolul 14 din Regulamentul nr. 659/1999, care stabilește cadrul procedurii de recuperare a ajutoarelor ilegale de către statele membre.

37. Astfel, potrivit articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar. Acest alineat mai prevede că Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept al Uniunii.

38. Conform articolului 14 alineatul (3) prima teză din acest regulament, recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a statului membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. În acest scop, potrivit articolului 14 alineatul (3) ultima teză din regulamentul menționat, statele membre în cauză parcurg toate etapele necesare permise de legislațiile naționale respective, inclusiv măsuri provizorii, fără a aduce atingere dreptului Uniunii.

16 — Comisia a arătat „în scrisoarea pe care a adresat-o statelor membre SG(91) D/4577 din 4 martie 1991 că decizia finală prin care aceasta constată incompatibilitatea cu piața comună a unui ajutor va cuprinde recuperarea cuantumului ajutoarelor deja acordate în mod ilegal, recuperare ce urmează să se efectueze conform dispozițiilor din dreptul național, inclusiv celor privind dobânzile de întârziere asupra creanțelor statului, dobânzi care în mod normal trebuie să curgă de la data acordării ajutoarelor ilegale în cauză”. Prin Comunicarea din 30 aprilie 2004 privind caracterul desuet al anumitor texte legate de politica în domeniul ajutoarelor de stat (JO 2004, C 115, p. 1), Comisia a informat statele membre și persoanele terțe interesate că nu mai intenționa să aplice această scrisoare. Din această comunicare reiese că, „[î]n urma adoptării de către Comisie a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 […], mai multe texte au devenit desuete. Textele în cauză se referă la obligația de notificare, procedurile de notificare, inclusiv notificările accelerate, rapoartele anuale, termenele și recuperarea ajutoarelor ilegale” [traducere neoficială]. Hotărârea Comisia/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punctele 83 și 84).

17 — A se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punctele 80-86).

18 — În opinia noastră, articolul 3 din Decizia 2003/193, al cărui conținut este aproape identic cu dispoziția în discuție în Hotărârea Comisia/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707), asociază în mod expres chestiunea aplicării dobânzilor și modalitățile procedurale ale recuperării și face trimitere, în această privință, la dreptul național.

39. Condițiile impuse de articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999 nu fac decât să reflecte cerințele principiului efectivității consacrat în jurisprudența Curții [19]. Conform acestui principiu, astfel cum a fost concretizat în materia ajutoarelor de stat printr-o jurisprudență constantă, un stat membru care, în temeiul unei decizii a Comisiei, este obligat să recupereze ajutoare ilegale este liber, potrivit principiului autonomiei procedurale, să aleagă mijloacele prin care va executa această obligație, cu condiția ca măsurile alese să nu afecteze domeniul de aplicare și eficacitatea dreptului Uniunii [20] și să respecte principiile generale de drept al Uniunii și drepturile fundamentale [21].

40. În consecință, trebuie să se verifice dacă aplicarea metodei dobânzilor compuse în conformitate cu o reglementare națională precum cea în discuție în cauza principală nu aduce atingere domeniului de aplicare și eficacității dreptului Uniunii și nu încalcă drepturile fundamentale sau un principiu general de drept al Uniunii. Astfel, cerințele care decurg din protecția principiilor generale recunoscute în ordinea juridică a Uniunii sunt de asemenea obligatorii pentru statele membre atunci când pun în aplicare reglementări ale Uniunii [22], în speță articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 și articolul 3 din Decizia 2003/193.

1. Măsura în cauză în raport cu eficacitatea dreptului Uniunii în materia ajutoarelor de stat

41. Potrivit jurisprudenței constante, desființarea unui ajutor ilegal prin recuperare este consecința logică a constatării ilegalității unui ajutor. Astfel, prin restituirea cuantumului ajutorului acordat, beneficiarul pierde avantajul de care beneficiase pe piață în raport cu concurenții săi pe piață și se restabilește situația anterioară acordării ajutorului [23].

42. Pe de altă parte, astfel cum se arată în Comunicarea 2003/C 110/08, un ajutor ilegal care trebuie rambursat are ca efect „furnizarea de fonduri către beneficiar în aceleași condiții în care se acordă un împrumut pe termen mediu care nu poartă dobânzi. Prin urmare, aplicarea unor dobânzi compuse pare necesară pentru a garanta neutralizarea totală a avantajelor financiare ce rezultă dintr-o asemenea situație” [traducere neoficială] [24]. În consecință, aplicarea de dobânzi compuse nu face decât să actualizeze valoarea financiară a ajutorului ilegal de care s-a bucurat beneficiarul.

43. Așadar, o reglementare națională precum cea în discuție în cauza principală, care impune recuperarea dobânzilor calculate pe o bază compusă a ajutoarelor ilegale acordate și care vizează, prin urmare, eliminarea tuturor avantajelor financiare pe care le-a oferit, inclusiv pe cele accesorii [25], este de natură să restabilească condițiile normale de concurență care au fost denaturate prin acordarea ajutorului ilegal în cauză [26] și, în consecință, să garanteze aplicabilitatea și eficacitatea dreptului Uniunii în materia ajutoarelor de stat.

19 — A se vedea Hotărârea Scott și Kimberly Clark (C-210/09, EU:C:2010:294, punctul 20, precum și jurisprudența citată).

20 — Hotărârea Scott și Kimberly Clark (C-210/09, EU:C:2010:294, punctul 21).

21 — Hotărârea Comisia/Germania (C-527/12, EU:C:2014:2193, punctul 39).

22 — Hotărârea Gerekens și Procola (C-459/02, EU:C:2004:454, punctul 21).

23 — Hotărârea Unicredito Italiano (C-148/04, EU:C:2005:774, punctul 113 și jurisprudența citată).

24 — A se vedea de asemenea considerentul (13) al Regulamentului nr. 794/2004, care prevede că „[a]cordarea unui ajutor de stat poate fi destinată reducerii nevoilor de finanțare pe termen mediu ale unei întreprinderi beneficiare. […]”

25 — A se vedea prin analogie Hotărârea Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia (C-74/00 P și C-75/00 P, EU:C:2002:524, punctul 159), în care Curtea a considerat că, „în mod necesar, restabilirea situației anterioare poate fi realizată doar dacă rambursarea ajutorului este însoțită de dobânzi care curg de la data acordării ajutorului și dacă ratele dobânzii aplicate sunt reprezentative pentru ratele dobânzii practicate pe piață. Altfel, beneficiarul ar păstra cel puțin un avantaj echivalent cu un avans de trezorerie gratuit sau cu un împrumut subvenționat”.

26 — A se vedea Hotărârea Scott și Kimberly Clark (C-210/09, EU:C:2010:294, punctul 22 și jurisprudența citată).

2. Măsura în cauză în raport cu inacțiunea Republicii Italiene și cu protecția principiilor generale ale încrederii legitime și ale securității juridice

44. A2A observă că întârzierea recuperării ajutorului în discuție în cauza principală și faptul că aceasta nu s-a efectuat decât după ce Curtea a constatat neîndeplinirea obligațiilor de către Republica Italiană în Hotărârea Comisia/Italia (C-207/05, EU:C:2006:366) trebuie atribuite exclusiv „inacțiunii" acestui stat. Astfel, în opinia A2A, aplicarea dobânzilor compuse ar constitui o „impunere nedatorată".

45. Această argumentație nu poate fi admisă.

46. Aplicarea dobânzilor compuse de la data primirii ajutorului ilegal și până la data rambursării efective a acestuia permite numai asigurarea unei echivalențe între această rambursare și valoarea reală în timp a ajutorului de care a beneficiat A2A [27]. Prin urmare, nu se poate pune problema unui impozit sau a unei „impuneri nedatorate".

47. De asemenea, A2A consideră că „principiul protecției încrederii legitime se opune ca o reglementare națională să priveze o persoană, cu efect retroactiv, de expectativa protejată din punct de vedere juridic în temeiul căreia obligația sa de restituire era grevată de dobânzi simple". A2A observă în același timp că actele adoptate de instituții și măsurile naționale de aplicare a acestora trebuie să fie certe și previzibile, astfel încât să permită părților interesate să le estimeze efectele în timp util și să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor care le revin. În opinia A2A, acest imperativ de securitate juridică se impune cu o rigoare deosebită atunci când este vorba de o reglementare care poate presupune obligații financiare pentru particulari.

48. Deși, în general, principiul securității juridice, care figurează printre principiile generale recunoscute în ordinea juridică a Uniunii și care este de asemenea obligatoriu pentru statele membre atunci când pun în aplicare reglementări ale Uniunii [28], „se opune ca data de la care un act produce efecte să fie stabilită la o dată anterioară publicării sale" [29], contrar observațiilor prezentate de A2A, nu considerăm că reglementarea națională în discuție în cauza principală se aplică retroactiv.

49. Astfel, din dosarul prezentat Curții nu reiese, sub rezerva unei verificări de către instanța de trimitere, că Decretul-lege nr. 185/2008 ar fi aplicat retroactiv metoda dobânzilor compuse în cazul unor ajutoare deja recuperate sau că intrarea în vigoare a acestuia ar fi fost anterioară publicării sale. Observăm că, la data trimiterii deciziilor de impunere în discuție în cauza principală [30], Decretul-lege nr. 185/2008 era deja aplicabil, întrucât articolul 36 din acesta stabilește că data intrării în vigoare coincide cu data publicării sale în *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*, și anume 29 noiembrie 2008 [31].

27 — A se vedea punctele 42 și 43 din prezentele concluzii.

28 — A se vedea în acest sens Hotărârea Gerekens și Procola (C-459/02, EU:C:2004:454, punctele 21-24).

29 — A se vedea Hotărârea Țările de Jos/Consiliul (C-110/97, EU:C:2001:620, punctul 151 și jurisprudența citată). În plus, potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea garantării respectării principiilor securității juridice și încrederii legitime, normele de drept substanțial trebuie interpretate în sensul că nu au în vedere situații existente anterior intrării lor în vigoare decât în măsura în care rezultă în mod clar din formularea, din finalitatea sau din economia acestora că trebuie să le fie atribuit un asemenea efect [a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Pokrzeptowicz-Meyer (C-162/00, EU:C:2002:57, punctul 49)].

30 — Sub rezerva unei verificări de către instanța de trimitere, aceste decizii par să fi fost emise în anul 2009. A se vedea nota de subsol 9 din prezentele concluzii.

31 — Dat fiind că Decretul-lege nr. 10/2007 a intrat în vigoare la 16 februarie 2007, analiza noastră se aplică *mutatis mutandis* articolului 1 din acesta. A se vedea nota de subsol 7 din prezentele concluzii.

50. În plus, deși este adevărat că metoda dobânzilor compuse aplicată calculării dobânzilor datorate în cazul ajutorului care trebuie recuperat în conformitate cu Decizia 2003/193 nu era aplicabilă nici în dreptul Uniunii, nici în dreptul italian înainte de adoptarea Decretului-lege nr. 185/2008 și, în consecință, la data adoptării și a notificării acestei decizii, rezultă totuși dintr-o jurisprudență constantă că o normă nouă se aplică imediat efectelor viitoare ale unei situații născute sub imperiul normei anterioare [32].

51. Dat fiind că ajutorul în discuție în cauza principală nu fusese recuperat și nici măcar nu făcuse obiectul deciziilor de impunere citate anterior înainte de data publicării Decretului-lege nr. 185/2008, nu se poate considera că articolul 24 alineatul 4 din acest decret-lege ar afecta o situație existentă anterior intrării în vigoare.

52. În consecință, nu se pot admite observațiile prezentate de A2A în ceea ce privește aplicarea retroactivă a metodei dobânzilor compuse și încălcarea principiilor încrederii legitime și securității juridice care ar rezulta din aceasta.

53. Observăm de asemenea că, odată cu publicarea Decretului-lege nr. 185/2008, aplicarea metodei dobânzilor compuse pentru calcularea dobânzilor datorate pentru ajutoarele ilegale care trebuie recuperate în temeiul Deciziei 2003/193 era certă, iar aplicarea sa era previzibilă pentru justițiabili.

C – *Măsura în cauză în raport cu drepturile fundamentale*

54. În primul rând, asemenea Comisiei, observăm că, întrucât recuperarea unui ajutor majorat cu dobânzi calculate pe o bază compusă nu urmărește decât să restabilească strict situația legală anterioară, o reglementare națională precum cea în discuție în cauza principală nu constituie o sancțiune [33] și nu poate fi considerată disproporționată în raport cu obiectivele prevăzute la articolele 107 TFUE și 108 TFUE [34]. Pe de altă parte, în absența unei sancțiuni, este evident că articolul 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, potrivit căruia „nu se poate aplica o pedeapsă mai mare decât cea aplicabilă la momentul săvârșirii infracțiunii”, nu este aplicabil.

55. În al doilea rând, trebuie să analizăm argumentul prezentat de A2A privind discriminarea.

56. Potrivit A2A, întreprinderile beneficiare care fac obiectul unor ordine de recuperare întemeiate pe articolul 24 din Decretul-lege nr. 185/2008 au fost puse într-o situație diferită și mai puțin avantajoasă decât întreprinderile vizate de deciziile de recuperare a ajutoarelor contemporane sau anterioare Deciziei 2003/193 [35], cărora nu li s-au aplicat dobânzi compuse la recuperarea ajutoarelor.

57. Deși principiul egalității de tratament constituie un principiu general al dreptului Uniunii, consacrat de articolele 20 și 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [36], rezultă dintr-o jurisprudență constantă că acest principiu impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv. Elementele care definesc diferite situații și în special caracterul comparabil al acestora trebuie să fie determinate și evaluate în special în funcție de obiectul și de finalitatea actului de drept al Uniunii care instituie distincția în cauză. În plus, trebuie luate în

32 — Hotărârea Pokrzeptowicz-Meyer (C-162/00, EU:C:2002:57, punctul 50 și jurisprudența citată).

33 — A se vedea prin analogie Hotărârea Belgia/Comisia (C-75/97, EU:C:1999:311, punctul 65).

34 — A se vedea Hotărârea Diputación Foral de Vizcaya și alții/Comisia (C-471/09 P-C-473/09 P, EU:C:2011:521, punctul 100).

35 — În opinia A2A, Republica Italiană nu a aplicat dobânzi compuse recuperărilor efectuate în temeiul Deciziei 2000/668/CE a Comisiei din 12 iulie 2000 privind ajutoarele de stat acordate de Italia sub formă de facilități fiscale în temeiul Legii italiene nr. 549/95 unor întreprinderi din sectorul șantierelor navale (JO L 279, p. 46).

36 — Hotărârea Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 51).

considerare principiile și obiectivele specifice domeniului din care face parte actul respectiv. O astfel de abordare trebuie să prevaleze, *mutatis mutandis*, și în cadrul unei examinări prin care se urmărește aprecierea conformității, în raport cu principiul egalității de tratament, a măsurilor naționale care pun în aplicare dreptul Uniunii [37].

58. Deși articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008 este redactat într-un mod abstract și general, rezultă totuși din anumite elemente ale dosarului prezentat Curții că acesta ar fi fost adoptat tocmai pentru a reglementa recuperarea ajutoarelor declarate ilegale prin Decizia 2003/193 [38]. În plus, cererea de decizie preliminară și observațiile prezentate de A2A și de guvernul italian subliniază divergențele dintre metoda de calcul al dobânzilor stabilită la articolul 24 alineatul 4 din Decretul-lege nr. 185/2008 (compusă) și cea stabilită la articolul 1283 din Codul civil italian [39] (simplă). Pe de altă parte, din cadrul juridic național expus de instanța de trimitere nu reiese în mod clar că metoda dobânzilor compuse ar fi fost aplicată sau ar fi devenit aplicabilă doar ajutoarelor care trebuie recuperate în conformitate cu Decizia 2003/193, iar nu și altor ajutoare ilegale [40].

59. Subliniem de asemenea că guvernul italian nu explică în observațiile sale motivul pentru care legiuitorul național ar fi decis să nu extindă metoda de calcul prevăzută de Regulamentul nr. 794/2004 decât la actele de recuperare întemeiate pe Decizia 2003/193. Acest guvern menționează doar că reglementarea națională urmărește să restabilească situația anterioară ajutorului ilegal și că, „în timp ce norma generală de drept intern (și anume cea prevăzută la articolul 1283 din Codul civil) consacră principiul potrivit căruia, în general, dobânzile sunt simple, normele speciale care reglementează recuperarea ajutorului de stat în temeiul Deciziei 2003/193 aplică principiul contrar, potrivit căruia dobânzile sunt compuse”.

60. După cum am explicat deja anterior, este adevărat că o reglementare națională precum cea în discuție în cauza principală, care impune metoda dobânzilor compuse pentru calcularea dobânzilor datorate pentru ajutorul care trebuie recuperat, nu urmărește decât restabilirea situației anterioare acordării ajutorului ilegal și eliminarea tuturor avantajelor financiare rezultate din ajutor, care au efecte anticoncurențiale. Astfel, impunând această metodă, reglementarea împiedică întreprinderea să păstreze un beneficiu echivalent unui împrumut fără dobândă [41].

61. Aplicarea eficientă a articolelor 107 TFUE și 108 TFUE impune, așadar, ca un stat membru să poată adapta metoda de calcul al dobânzilor pentru ajutoarele ilegale, astfel încât să elimine toate avantajele financiare care rezultă din ajutor, și ca o asemenea legislație care modifică legislația anterioară să nu conducă la o încălcare a principiului egalității de tratament.

62. În consecință, faptul că întreprinderile beneficiare care fac obiectul unor ordine de recuperare întemeiate pe articolul 24 din Decretul-lege nr. 185/2008 ar fi fost plasate într-o situație diferită și mai puțin avantajoasă decât întreprinderile vizate de deciziile de recuperare a ajutoarelor adresate Republicii Italiene anterior Deciziei 2003/193 nu constituie o încălcare a principiului egalității de tratament [42].

37 — Hotărârea IBV & Cie (C-195/12, EU:C:2013:598, punctele 50, 52 et 53).

38 — Articolul 1 din Decretul lege nr. 10/2007 este intitulat „Executarea Hotărârii pronunțate de Curtea de Justiție a Comunităților Europene la 1 iunie 2006 în cauza C-207/05. Punerea în aplicare a Deciziei 2003/193/CE a Comisiei din 5 iunie 2002 […]”. A se vedea de asemenea nota de subsol 7 din prezentele concluzii.

39 — A se vedea punctele 22 și 23 din prezentele concluzii.

40 — A se vedea nota de subsol 8 din prezentele concluzii.

41 — A se vedea punctele 41-43 din prezentele concluzii.

42 — Contrar observațiilor A2A, faptul că Republica Italiană aplică, în conformitate cu principiul autonomiei procedurale, metoda dobânzilor compuse, deși alte state membre aplică metoda dobânzilor simple, nu constituie o încălcare a principiului egalității de tratament. Astfel, principiul autonomiei procedurale presupune că în diferite state membre poate să existe o diferență de tratament între beneficiarii ajutoarelor ilegale, care nu se află, așadar, în situații comparabile, cu condiția, desigur, ca aceste diferențe să nu aducă atingere eficacității dreptului Uniunii.

63. Probabil acesta nu este și cazul deciziilor de recuperare a ajutoarelor contemporane sau posterioare celor întemeiate pe Decizia 2003/193 care încă nu intră sub incidența Regulamentului nr. 794/2004, însă cererea de decizie preliminară nu conține suficiente informații pentru a aprecia o eventuală discriminare în această privință.

64. Întrucât Curtea nu dispune de informații concrete nici în privința altor decizii de recuperare a ajutoarelor contemporane sau posterioare, nici în privința eventualelor criterii care au stat la baza acestei eventuale diferențieri și, după caz, a justificării lor, revine, prin urmare, instanței de trimitere sarcina să examineze această problemă pe baza principiilor dezvoltate în prezentele concluzii.

65. Dacă instanța de trimitere ar constata că A2A a fost într-adevăr victima unei discriminări nejustificate, i-ar reveni obligația de a lua măsurile corective necesare pentru a elimina această discriminare, procedând în conformitate cu procedura sa națională. Cu alte cuvinte, pentru a conferi un efect util principiului general al egalității, instanței de trimitere i-ar reveni, așadar, obligația ca, fără a renunța la aplicarea dobânzilor, să anuleze aplicarea metodei dobânzilor compuse la calcularea dobânzilor datorate pentru ajutorul care trebuie recuperat de la A2A.

VI – **Concluzie**

66. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebarea preliminară adresată de Corte suprema di cassazione după cum urmează:

„Articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE], articolele 9, 11 și 13 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului nr. 659/1999 și principiile generale ale dreptului Uniunii trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei legislații naționale care, în ceea ce privește recuperarea unui ajutor de stat ca urmare a unei decizii a Comisiei [notificate la 7 iunie 2002], stabilește că dobânzile sunt determinate prin aplicarea metodei dobânzilor compuse.”